

HOCAM PROF. DR. HÜSEYİN AYAN

Dr. H. Ahmet KIRKKILIÇ*

Yıl 1980. Prof. Dr. M. Kaya Bilgegil (1921-1987) Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dekanı. Doktora ön çalışmasını teslim etmiş doktora aşamasına gelmişim (O dönemde yüksek lisans / master yerine *doktora ön çalışması* hazırlanıyordu.).

1974 yılında öğretmen olarak atandığım okuldan siyasi iktidarın politikası doğrultusunda mecburi tayinle başka bir ile atandım. Ertesi yıl iktidar değişmişti. Ben de zamanın kültür bakanı Sayın *Rıfık Danışman*'ın mektubu cebimde olduğu hâlde Millî Eğitim Bakanlığı müsteşar yardımcısı Veli Soysaldı ile görüşmek üzere koridorda beklerken Kaya Bey'e rastladım. Mutat olduğu üzere elini öptüm. "Ne var Ahmet?", diye sordu ise de "Bir şey yok." cevabı ile yanından çabucak ayrılmak istedim. Cebimde bakan mektubu vardı. Kendimi güçlü hissediyordum. İşim nasıl olsa olacaktı. O ise yardım etmek için ısrarlı idi. Kolumdan tutup Ortaöğretim Genel Müdürlüğünde şube müdürü Mehmet Efe'nin yanına götürdü. Mehmet Bey Hoca'nın elini öptü ve ona büyük saygı gösterdi.

- Müdür arıyordun Mehmet, işte sana müdür.

Şaşırdım. Ben sıradan bir öğretmen tayini yaptırmak isterken, müdür olmam konuşuluyordu. Mehmet Bey adımı, soyadımı aldı. Ben de Kaya Bey'in elini öperek odadan çıktım.

Müsteşar yardımcısının kapısına vardığımda kapının önünde on sekiz kişi vardı, ben on dokuzuncu idim. Sekreter hepimizi birden müsteşar yardımcısının odasına aldı. Ben de akıllıca davranarak en sonda odaya girdim. Sonuncu olduğum için meramımı daha rahat anlatabilecektim.

Adam 3, 4 dakikada herkesi dinledi ve âdeta kapı dışarı etti. Beni de... Çıkarken geri dönüp sayın bakanımızın mektubu vardı, diyebildim. Ver bakayım, dedi ve mektubu elimden aldı. Tamam gidebilirsin, dedi. Odadan çıktım. Mektup da elden gitmişti. Ne yapacağımı şaşırdım. Âdeta sendeleye sendeleye Bakanlıktan dışarı çıktım ve bir telefon kulübesinden Kültür Bakanı'na telefon ettim ve durumu kendisine "Deli Veli adıyla maruf Veli Soysaldı..." diye başlayıp olan biteni anlattım. Yalnız ve çaresizdim. Öğretmenokulları Genel

* Atatürk Univ., Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü Öğrt. Üyesi.

Müdürü *Ayvaz Gökdemir*'in makam odasına vardım. Kapıdan içeri girdim. Ayakta duruyordum. Odada İbrahim Ethem Bey ve Aysel Azerhan Hanımefendi (Yavuz Selim beden eğitimi öğretmeni) vardı. İbrahim Ethem Bey'e "Seni Gaziantep Eğitim Enstitüsüne müdür tayin ettim.", Aysel Hanım'a "Seni de Nene Hatun Öğretmen Okuluna Müdür tayin ettim." dedi. Aysel Hanım oradakilerle fikir uyuşmazlığı sebebiyle rahat edemeyeceği beyanında bulununca Gökdemir sola dönüp pencereden görünen GİMA'ya bakarak "Ne demek, milliyetçiliğimizi gökdelenin tepesinden mi haykıracağız." diye çıkıştı ve bu arada kapı önünde ayakta duran bana döndü:

-Sen ne istiyorsun?

-Bir tayin işim vardı da...

Tamam dedi, bunu Nene Hatun'a müdür, seni de müdür yardımcısı tayin ettim, evraklarını teslim et, dedi. Şaşırdım. Normal bir tayin beklerken öğretmenliğimin daha ikinci yılında Erzurum merkezinde önemli bir okula müdür yardımcısı olarak tayin ediliyordum. Bense evrakları Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne teslim etmişim, elimde evrakların çok bozuk fotokopileri vardı (O dönemlerde fotokopiler şimdiki gibi net değildi). Onları Öğretmenokulları Genel Müdürlüğüne teslim ettim.

Daha sonra Hoca Hanım hakkında tezviratta bulunmuş olacak ki onun müdürlüğü olmadığı, benim de müdür yardımcılığım. Beni tekrar daha önce ayrıldığım okula, Yavuz Selim Öğretmen Okuluna tayin ettiler.

Okulda durum feci idi. Bir yıl önce hocaları görüp elli metre uzaktan selama duran öğrenciler kantinde, yatakhanelerde içki ve sigara içmeye başlamışlardı. Okula liseden kimya hocam Ziya Yavuz (Erzurum Lisesinden kimya öğretmenim) müdür olarak tayin edildi ve beni de Eğitim Şefliğine (müdür başyardımcısı ile hemen hemen eş değerde) atadı. 22 gün bu görevde kaldım ve o dönemde okulu düzene soktuğuma inanıyorum. Yavuz Selim Öğretmen Okuluna atanmamın üzerinden daha iki, üç ay geçmişti ki Erzurum Cumhuriyet Lisesi Müdürlüğüne tayinim çıktı. Bu tayin nereden çıkmıştı? Hiç beklemiyordum. Sebebini de anlamamıştım. Oysa Prof. Dr. Leyla Karahan'ın eşi Aralık 2007'de rahmet-i Rahman'a kavuşan Kemal Karahan (İlk tayin yerim olan Yavuz Selim Öğretmen Okulunda beraber çalıştığımız sıralarda Kemal Bey müdür başyardımcısı. O dönemde de ortaöğretim genel müdürlüğünde şube müdür yardımcısı olmuştu.) şube müdürü Mehmet Efe'nin "Kaya Bey, Ahmet Kırkkılıç diye birinin adını telaffuz etti, sen ne dersin?" diye sorduğunda "Tam adamı!" demiş ve müdürlüğe tayinim gerçekleşmesinin müsebbibi olmuştu. İki ay sonra da bulunduğum lisede yabancı diller yüksek okulu tedrisata başladı ve ben bu okulun da müdürü oldum.

1975-1978 yılları arasında lise ve yabancı diller yüksek okulu müdürlüğü yaptığım sıralarda Kaya Bey Hoca'mla çok iyi ilişkilerim olmuştu.

Rahmetli ile 1980 yılında Edebiyat Fakültesi koridorunda karşılaştık. Ahmet niye doktora yapmıyorsun, diye sordu. Belki biraz da mahcubiyetimi örtmek için "Çeyrek milyon gider, nereden bulayım o kadar parayı? (O sıralarda öğretmen olarak on bin liranın biraz üzerinde maaş aldığımı belirtmem gerekir.)" diye özür beyanında bulundum. Hoca "Hangi âlim zengin?" diye biraz sitem, biraz kızgınlıkla kolumdan tuttu "Gel bakayım." dedi ve beni Doç. Dr. Hüseyin Ayan Beyefendi'nin (İki yıl sonra profesör oldu.) odasından içeri soktu.

"Hüseyin, bu çocuğa neden doktora yaptır mıyorsun?" diye çıkışır tonda konuştuğunda ne kadar utandığımı anlatamam. Âdeta Hüseyin Bey'in bana doktora çalışması vermemesi hususunda Hoca'yı şikâyet etme mevkiine düşmüştüm. Hüseyin Bey yüzü kızarak:

"Aman efendim, ne münasebet?" dedi. Doktora çalışma hikâyemiz böylece başlamış oldu.

Daha sonra açılan dil ve bilim sınavlarını kazanarak doktora yapmaya hak kazandım. Hüseyin Bey de doktora hocam oldu. Önemli bir husus da şu:

Yukarıda oldukça kısa şekilde anlattığım anekdotlardan da anlaşılacağı üzere o dönemler mağduriyetlerin yaşandığı bir dönemdi. Beraber çalıştığımız Yrd. Doç. Dr. Numan Külekçi, rahmetli Yrd. Doç. Dr. Hamit Bilen Burmaoğlu, de çeşitli mağduriyetlere uğramış, hatta benim gibi mustafî duruma dahi düşmüşlerdi. Trakya Üniversitesi öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Kâşif Yılmaz Almanya'ya öğretmen olarak gitmişti. Hüseyin Ayan Bey aynı dönemde dördümüze de doktora babası ve hami olmuştu. O sıralarda lisansüstü çalışmalar asistan olanlar içindi. Farklı birimlerden gelip de doktora yapmak pek olağan değildi. Hele hele dört kişiye aynı anda doktora yaptırmak belki de görülmüş şey değildi. Tabii bu arada doktora hocalarının bu emek karşısında maddi hiçbir menfaatlerinin olmadığını da söylemek lazım. Özellikle Süleymaniye Kütüphanesinde bulunan yazma nüshaların mikrofilmlerinin çekimi için de hususi dostluğunu ortaya koyan Prof. Dr. Hüseyin Ayan Beyefendi çalışmamın bir nüshasını da Paris Bibliothèque Nationale'den getirterek bana ciddi bir yardımda bulundu.

Hocam, Selçuk Üniversitesinde öğretim üyesi iken öğretim üyeliği için beni de Konya'ya çağırırdı. Ailevi sebepler yüzünden bu teklife icabet edemedim.

Örnek olması cihetiyle şunu da anlatmamda yarar var diye düşünüyorum:

Aralık 1993'te bir doktora sınavı için Prof. Dr. Hüseyin Ayan Bey tarafından Konya'ya davet edildim. Hocam yabancı dil puanımı sordu, ben de 64 aldığımı söyledim. "Ahmet İngiltere'ye git!" dedi. Bunu bir emir telakki ettim, söylemek belki abes ama, bir evim, bir arabam var, satıp hocamın dediğini yerine getireyim diye düşündüm. Ancak Mart 1994'te evi de, arabayı da satmaya gerek kalmadan dilden yeterli puan aldım. Hoca'mın temennisi dua yerine geçmişti.

Prof. Dr. Hüseyin Ayan Bey doçentlik jürimde de vardı. Sınava giren diğer iki arkadaşımın biri ikinci, diğeri üçüncü hakkını kullanıyordu. Benim ise ilk girişim olmasına rağmen sonuçtan emindim. 1165 sayfası doktora tezi olmak üzere 3650 sayfalık doküman takdim etmişim. Hüseyin Ayan Bey jüri başkanı seçildi. Sorular soruldu. Her şey istediğim gibi gidiyordu. Takıldığım yerlerde sözü Hoca'm alıyor, bana düşünme fırsatı veriyordu. Bir defasında sunulan dosyanın sayfa adedine atıfta bulunarak "Çok mal haramsız, çok söz yalansız olmaz." dedi. Sınav üçümüz için de olumlu sonuçlandı. Sonradan düşündüm: Jüri üyeleri eğer isteselerdi her birimizi defaatle zor duruma sokabilirdi. Hocamızın orada olması bizi rahatlatmıştı.

1999 yılında profesörlük jüri üyelerimden biri de mesai arkadaşım, Hocamın eşi, kardeşim Prof. Dr. Gönül Ayan Hanımefendi idi. Gönül Hanım'ın, eşim Tülin Hanım'a tam bir abla ve destek olduğunu da anmadan geçemeyeceğim.

Son kırk yılımda, öğrencilik ve akademik hayatımın hemen her safhasında emeğini gördüğüm ve varlığını hissettiğim mümtaz insan Prof. Dr. Hüseyin Ayan Beyefendi'ye ve eşi Prof. Dr. Gönül Ayan Hanımefendi'ye minnet duygularımı ifade ederken onları anmama vesile olan ve bu kitabın mimarı Prof. Dr. Pervin Çapan'a teşekkürü bir borç bilirim.